

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL D. K. IR ERGO INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2016 m. lapkričio 9 d. Nr. 242-468
Vilnius

Lietuvos bankas gavo D. K. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2015 m. rugsėjo 30 d. tarp pareiškėjo ir draudiko draudimo laikotarpiui nuo 2015 m. rugsėjo 30 d. iki 2016 m. rugsėjo 29 d. buvo sudaryta gyventojų turto draudimo sutartis (*duomenys neskelbtini*), kuria buvo apdraustas pareiškėjui priklausantis gyvenamasis namas nuo ugnies, gamtos jėgų, vandens ir stiklo dužimo rizikų, taip pat apdraustas namų turtas nuo ugnies ir gamtos jėgų rizikų.

Pareiškėjas 2016 m. birželio 27 d. draudikui pateikė pranešimą apie 2016 m. birželio 26 d. įvykį: nurodė, kad po audros nuverstas kaminas sugadino stogą – nulupo apdrausto pastato stogo bituminę dangą.

2016 m. birželio 28 d. UAB „Smart Claims“ ekspertas E. J. kartu su pareiškėju atliko sugadinto pastato apžiūrą, kurios duomenų pagrindu 2016 m. rugpjūčio 23 d. buvo parengta Ataskaitos suvestinė. Ataskaitos suvestinėje nurodoma, kad labiausiai tikėtina žalos apdraustam pastatui padarymo priežastis – gamintojo reikalavimų montuojant kaminą nesilaikymas ir esminių statinio ir jo dalių mechaninio atsparumo bei pastovumo reikalavimų neuztikrinimas.

Draudikas, vadovaudamasis UAB „Smart Claims“ ekspertinio vertinimo duomenimis, priėmė sprendimą nemokėti draudimo išmokos, atlyginančios dėl 2016 m. birželio 26 d. įvykio apdraustam pastatui padarytą žalą, nes minėtas įvykis atitiko įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju sąlygas.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu atsisakyti mokėti draudimo išmoką, kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad apdrausto pastato kamino nuvirtimo priežastis buvo audra, todėl draudikui pagal draudimo sutartį kyla pareiga mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl 2016 m. birželio 26 d. įvykio apdraustam pastatui padarytą žalą. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas Lietuvos banko prašė rekomenduoti draudikui pareiškėjui išmokėti 2 500 Eur draudimo išmoką, kuri atlygintų apdrausto pastato atkūrimo išlaidas.

Atsiliepime dėl pareiškėjo nurodytų aplinkybių ir pateikto reikalavimo pagrįstumo draudikas pabrėžė, kad, pagal gyventojų turto draudimo sutarčiai taikomų Gyventojų turto draudimo taisyklių (galioja nuo 2014 m. gruodžio 1 d.) Nr. 056 (toliau – Taisyklės) 20.8 papunktį, nedraudžiamųjų įvykių nuostoliais laikomi nuostoliai dėl blogo, netinkamo projekto, statybos, montavimo, grunto tyrimo, dėl akivaizdžiai brokuotų, netinkamų dalių, medžiagų, įrengimų naudojimo. Draudikas nurodė, kad UAB „Smart Claims“ atlikto ekspertinio tyrimo duomenys patvirtina, kad apdrausto pastato kaminas buvo įrengtas nesilaikant gamintojo reikalavimų, taip pat kad pastatas buvo suprojektuotas, neuztikrinant statinio ir jo dalių

mechaninio atsparumo bei pastovumo reikalavimų. Draudikas taip pat remiasi Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Hidrometeorologijos tarnyba) pateikta informacija apie 2016 m. birželio 26 d. buvusias hidrometeorologines sąlygas ir nurodo, kad 2016 m. birželio 26 d. įvykio požymiai neatitiko draudimo sutartimi nustatytų draudžiamojo įvykio „audra“ kriterijų. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas konstatavo, kad neturi teisinio pagrindo keisti priimto sprendimo atsisakyti mokėti draudimo išmoką dėl 2016 m. birželio 26 d. įvykio, kuris neatitinka draudimo sutartimi nustatytų draudžiamųjų įvykių sąlygų.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju šalių ginčas iš esmės kyla dėl 2016 m. birželio 26 d. įvykio atitikties gyventojų turto draudimo sutartyje nustatyto draudžiamojo įvykio „audra“ sąlygoms ir draudiko sprendimo atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl 2016 m. birželio 26 d. įvykio apdraustam pastatui padarytą žalą, pagrįstumo.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, kuriomis jos remiasi kaip savo reikalavimų ir atsikirtimų pagrindu, pažymėtina, kad pareiškėjas teigia, jog žalos apdraustam pastatui atsiradimo negalėjo sąlygoti tai, kad montuojant pastato kaminą nebuvo laikomasi gamintojo reikalavimų. Pareiškėjo teigimu, apdrausto pastato stogas buvo nuverstas dėl 2016 m. birželio 26 d. buvusio stipraus vėjo. Siekdamas paneigti pareiškėjo argumentus, draudikas remiasi UAB „Smart Claims“ atliktu ekspertiniu vertinimu ir parengta Ataskaitos suvestine, kurioje nurodytos aplinkybės dėl apdrausto pastato netinkamo projekto ir statybos. Draudikas taip pat pabrėžė, kad 2016 m. birželio 26 d. buvęs vėjas neatitiko draudimo sutartimi nustatytų draudžiamojo įvykio „audra“ požymių, todėl 2016 m. birželio 26 d. įvykiui negali būti taikomos įvykio pripažinimo draudžiamuoju pagal draudimo sutartį sąlygos.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes dėl gyventojų turto draudimo sutarties sąlygų 2016 m. birželio 26 d. įvykiui taikymo, pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.189 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią. CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams.

Svarbu pažymėti, kad gyventojų turto draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir atvejus, kada draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013).

Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose. Draudimo taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais įvykiais, taip pat kurie tokiais nelaikytini. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir

draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjį įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012-03-13 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009-06-15 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-257/2009; 2009-02-09 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013-04-19 nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013).

Nagrinėjamu atveju draudimo sutartimi įtvirtintos įvykio pripažinimo draudžiamuoju ir nedraudžiamuoju sąlygos yra nustatytos Taisyklėse. Remiantis Gyventojų turto draudimo liudijimo duomenimis, nustatyta, kad pareiškėjas, pasirašydamas draudimo liudijime, patvirtino, kad buvo tinkamai supažindintas su Taisyklių sąlygomis, Taisyklių turinys ir sąlygos jam yra suprantamos ir išaiškintos. Pareiškėjas supažindinimo su draudimo sutarties sąlygomis aplinkybių neginčija. Todėl, remiantis CK 6.185 straipsnio 2 dalies, 6.186 straipsnio 1 dalies ir 6.992 straipsnio 2 dalies nuostatomis, darytina išvada, kad draudimo sutarties sąlygos, tarp jų ir Taisyklių nuostatos dėl draudžiamąjį įvykio „audra“ kriterijų bei nedraudžiamųjų įvykių sąlygų, su kuriomis pareiškėjas įstatymų nustatyta tvarka buvo tinkamai supažindintas, ir, sudarydamas draudimo sutartį, išreiškė valią dėl sutarties sąlygų taikymo, pareiškėjui yra privalomos ir turi būti taikomos.

Vertinant 2016 m. birželio 26 d. įvykio atitiktą Taisyklėse nustatytoms draudžiamąjį įvykio „audra“ sąlygoms, pažymėtina, kad, pagal Taisyklių 19.4.1 papunktį, audra – tai nuo klimato priklausančių oro masių judėjimas, esant vėjo stiprumui daugiau kaip 18 m/s. Draudimo išmoka yra mokama už nuostolius apdraustiems daiktams, kurie sunaikinami ar sugadinami dėl tiesioginio audros poveikio ir dėl to ant pastatų užverstų medžių ar kitų objektų. Taisyklių 19.4.9 papunktyje nurodyta, kad nustatant audros kiekinius parametrus remiamasi tame regione artimiausios meteorologinės tarnybos atliktais matavimais ir (arba) faktais, kad nurodyti draudžiamieji įvykiai draudimo vietos zonoje padarė panašių nuostolių geros būklės pastatams.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudikas, siekdamasis įvertinti, ar pareiškėjo deklaruojamas 2016 m. birželio 26 d. įvykis atitinka draudžiamąjį įvykio „audra“ sąlygas, vadovaudamasis Taisyklių 19.4.9 papunkčio nuostatomis, kreipėsi į Hidrometeorologijos tarnybą dėl duomenų apie 2016 m. birželio 26 d. buvusias hidrometeorologines sąlygas. Hidrometeorologijos tarnybos Pažymoje apie hidrometeorologijos sąlygas (toliau – Pažyma) nurodoma, kad draudimo vietai artimiausios meteorologijos stoties duomenimis, 2016 m. birželio 24–30 dienomis didžiausias vėjo greitis nesiekė pavojingo meteorologinio reiškinio rodiklio. Remiantis Pažymoje nurodyta informacija, nustatyta, kad pareiškėjo nurodytą žalos apdraustam pastatui padarymo dieną – 2016 m. birželio 26 d. – didžiausias vėjo greitis siekė 11 m/s. Todėl, vadovaujantis Pažymos duomenimis, darytina išvada, kad artimiausia draudimo vietai meteorologinė tarnyba 2016 m. birželio 26 d. neužfiksavo Taisyklių 19.4.1 papunktyje nustatytų draudžiamąjį įvykio „audra“ kiekinių parametrų. Svarbu pažymėti, kad pareiškėjas taip pat nepateikė jokių įrodymų, leidžiančių suabejoti Pažymos duomenų patikimumu ir galinčių pagrįsti, kad 2016 m. birželio 26 d. buvęs vėjas galėjo padaryti nuostolių geros būklės pastatams. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, vienareikšmiškai ir neginčijamai patvirtinančių, kad 2016 m. birželio 26 d. žala apdraustam turtui buvo padaryta dėl stipraus vėjo, atitinkančio draudimo sutartimi nustatytus „audros“ kriterijus.

Vertinant draudiko teiginių, kad UAB „Smart Claims“ atliktas ekspertinis tyrimas patvirtina aplinkybes dėl apdrausto pastato netinkamo projekto ir statybos, pagrįstumą, pažymėtina, kad 2016 m. rugpjūčio 23 d. UAB „Smart Claims“ sudarytoje Ataskaitos suvestinėje nurodyta, kad eksperto atliktos „apžiūros metu silpniausių stogo elementų dėl galimai stipraus vėjo pažeidimai nenustatyti, apie tokius pažeidimus draudėjas informacijos nepateikė. Detaliau apžiūrėjus nuvirtusį kaminą užfiksuotas jo įrengimas ir galimai kamino mūrijimo metu palikti pažeidimai.“

Ataskaitose suvestinėje taip pat nurodyta, kad 2016 m. rugpjūčio 23 d. UAB „Smart Claims“ ekspertui pareiškėjas nurodė, jog apdrausto pastato kaminas yra lenkų gamintojo PLEWA. „Peržiūrėjus kamino gamintojo PLEWA montavimo instrukciją matome, kad kamino

dalys, išsikišanti virš stogo konstrukcijos, turi būti armuojama ir tokio kamino didžiausias galimas aukštis nuo žemiausio stogo šlaito yra 3 m. Įvertinus surinktą informaciją, darytina išvada, kad draudėjo įrengtuose kamino mūro elementuose, kaip ir kitų gamintojų mūro elementuose, yra suformuotos angos armavimui, kuris yra būtinas įgyvendinant pastato ir jo dalių atsparumo ir pastovumo reikalavimą. Iš pateiktos vaizdinės medžiagos matome, kad kamino armavimas nebuvo įrengtas, dėl ko ir galėjo tapti pagrindine kamino nuvirtimo priežastimi.“

Ataskaitos suvestinėje pabrėžiama, kad „Statybos reglamento STR 2.02.01:2004: „Gyvenamieji pastatai“ II skirsnio 20 dalyje yra nurodyti esminiai statinio reikalavimai: „gyvenamieji pastatai (jų dalys) turi būti suprojektuoti ir pastatyti iš tokių statybos produktų, kurių savybės per ekonomiškai pagrįstą statinio naudojimo trukmę užtikrintų mechaninio atsparumo ir pastovumo reikalavimą, t. y., kad apkrovos, galinčios statinį veikti statybos ir naudojimo metu, nesukeltų šių pasekmių: viso statinio ar jo dalies griūtis, didesnių deformacijų nei leistinos, žalos kitoms statinio dalims, įrenginiams ar suformuotai įrangai, žalos dėl aplinkybių, kurių be didelių sunkumų ir išlaidų galima išvengti ar jas apriboti (sprogimas, smūgis, perkrova, žmonių padarytos klaidos). Taip pat, atsižvelgus į projektuojamų statinių ir jų dalių mechaninio atsparumo ir pastovumo sąlygų reikalavimų išpildymą, vadovaujantis STR 2.05.04:2003 „Poveikiai ir apkrovos“ 3 priedu, vėjo apkrovos apskaičiuojamos pagal vėjo apkrovos rajoną. Kadangi pastatas yra Alytaus rajone, tai pagal vėjo apkrovos rajonų žemėlapi pastatai ir jų dalys turi būti projektuojamos taip, kad atlaikytų 24 m/s vėjo greitį.“

UAB „Smart Claims“ atlikus ekspertinį vertinimą, Ataskaitos suvestinėje daroma išvada, kad „labiausiai tikėtina įvykio priežastis – gamintojo reikalavimų, montuojant kaminą, nesilaikymas bei esminių statinio ir jo dalių mechaninio atsparumo ir pastovumo reikalavimų neužtikrinimas.“

Kaip minėta, Taisyklių 20.8 papunktyje, kuris nustato įvykių pripažinimo nedraudžiamaisiais sąlygas, numatyta, kad nuostoliai dėl blogo, netinkamo projekto, statybos, montavimo, grunto tyrimo, dėl akivaizdžiai brokuotų, netinkamų dalių, medžiagų, įrengimų naudojimo yra pripažįstami nedraudžiamųjų įvykių nuostoliais. UAB „Smart Claims“ sudarytos Ataskaitos suvestinės duomenys suteikia pagrindą konstatuoti, kad 2016 m. birželio 26 d. nuostolių apdraustam pastatui padarymo priežastis galėjo būti pastato projektavimo ir statybos trūkumai ir klaidos. Svarbu pažymėti, kad pareiškėjas Lietuvos bankui nepateikė jokių įrodymų, galinčių paneigti UAB „Smart Claims“ parengtos Ataskaitos suvestinės duomenis ir patvirtinti, kad apdraustas pastatas buvo suprojektuotas laikantis statinio ir jo dalių mechaninio atsparumo ir pastovumo reikalavimų, taip pat kad pastato kaminas buvo pastatytas vadovaujantis gamintojo reikalavimais.

Pažymėtina, kad civilinėje teisėje faktų įrodomumo problema sprendžiamas remiantis tikimybių pusiausvyros principu, t. y. faktas gali būti pripažintas įrodytu, jei šalies, kuri juo remiasi, pateikti įrodymai leidžia daryti labiau tikėtiną išvadą, kad jis yra, nei kad jo nėra (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008; 2008 m. kovo 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-187/2008; 2004 m. spalio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-513/2004). Lietuvos bankui pateikti įrodymai leidžia daryti labiau tikėtiną išvadą, kad 2016 m. birželio 26 d. apdraustam pastatui žala buvo padaryta dėl to, kad montuojant kaminą nebuvo laikomasi gamintojo nustatytų esminių statinio ir jo dalių mechaninio atsparumo ir pastovumo reikalavimų. Atsižvelgiant į tai ir įvertinus aplinkybę, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai negali patvirtinti, kad 2016 m. birželio 26 d. buvęs vėjas galėjo padaryti nuostolių geros būklės pastatams, darytina išvada, kad aplinkybės, jog 2016 m. birželio 26 d. įvykiui taikytinos ne Taisyklių 19.4.9 papunktyje nustatytos draudžiamąjo įvykio „audra“ sąlygos, o Taisyklių 20.8 papunktyje įtvirtintos įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju nuostatos, laikytinos įrodytomis. Vadovaujantis nustatytomis aplinkybėmis ir Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma, darytina išvada, kad pareiškėjo reikalavimas dėl 2016 m. birželio 26 d. įvykio mokėti draudimo išmoką yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu bei šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo D. K. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius